

Specialia, da den er bleven drøftet saa vidtløftig i forrige Møde, men jeg skal sige et Par Ord med Hensyn til Stillingen mellem de modsatte Anskuelser angaaende dette store Reformspørgsmaal. Fra vor Side, som have indbragt det foreliggende Lovforslag, gjøres det gjældende, at der er en meget væsentlig Forskjel i det Standpunkt, vi indtage i denne Sag, og det Standpunkt, Regjeringen og dens Venner indtage deri. Derimod gjøres det gjældende fra vore Modstandere, at det er kun Rapperier, der strides om, kun Smaating, der ere os imellem, Noget, der ikke i og for sig har nogen videre Betydning; men samtids med, at man saaledes erkjender, at man i flere Aar holder en Sags Gjennemførelse hen for Smaatings Skyld, for Rapperiers Skyld, høre vi, at der udtales meget trostesløse Domme over den politiske Tilstand, hvori vi for Tiden befinde os, og de følger, en saadan Tilstand kan have baade med Hensyn til vor indre Frihed og vort Lands Selvstændighed. Det hører man fremsat fra den samme Side, som siger, at det er Rapperier og Smaating, her strides om. Derfor det dernæst er sandt, hvad vi saa tidt høre fremsat, at der er en mageløs stor Fædrelandsfjælsighed tilstede, parret med alt fornødent Frihedsjænsind, hos vore ærede Modstandere — jeg skal ikke modsigte det — forekommer det mig, at, naar de fælde saa stærke Domme over den indre politiske Strid for Diebliffet — ogsaa det skal jeg lade staa hen og ikke modsigte det —, maa det med Nødvendighed, hvis der er Alvor i deres Fædrelandsjænsind og Frihedsjænsind og Alvor i deres Bemærkninger om det Spørgelige i vor politiske Partistrid, føre til, at de opgive deres Rapperier og Smaating og træde over paa vort Standpunkt, og saaledes kunne vi blive enige om dette Hovedspørgsmaal. Det var i og for sig en Afgjørelse for denne Sag, men tillige en Afgjørelse, som spaaede heldig for en fælles Samvirken paa vor Grundlovs Grund ogsaa i andre Spørgsmaal. Jeg skjønner derfor ikke rettere, end at ærede Medlemmer med de af mig nævnte Betragtninger ikke uden at gjøre sig skyldige i den soleklareste Selvomstgørelse kunne blive ved at staa imod denne Reform, der nu i en Mærskke har været krævet af Folkets Flertal gennem dets lovlige valgte Repræsentanter.

P. G. Olsen: Jeg skal tillade mig at gjøre opmærksom paa, at jeg i Gaar vistnok gjorde en fraværende Person Uret, idet jeg bestemt og tydelig udtalte, at han havde vedkjendt sig, at Folketirken havde en Eiendomsret. Jeg har ved nærmere Eftertanke og Efterhyn fundet, at dette ikke er Tilfældet. Han har kun udtalt, at dette Spørgsmaal isølge Grundloven staa aabent og skal afgjøres ved den Forsatning, han mener, at Folketirken isølge Grundloven har Ret til at faae. Dette undlader jeg ikke at bemærke, da jeg ikke

vil gjøre Noget Uret og mindst en Mand, som ikke kan faae Uret her i Salen for at retfærdiggjøre sig. Dernæst vil jeg henvende mig til det ærede Medlem for Maribo Amts 4de Valgkreds (Clausen). Det Forslag, vi i Dag behandle, er, som den ærede sidste Tale gjorde opmærksom paa, meget forskjelligt fra det, Regjeringen har forelagt. Jeg erkjender, at det hvoier paa et ganske andet Grundlag — jeg har ingenstinde udtalt, at Spørgsmaalet her kun dreier sig om Smaating og Rapperier — men saameget desto mere forundrer det mig, at et lignende Forslag som dette var det Svar, man Aaret efter gav paa den meget omtalte Overenskomst. Endnu inden Ministeren havde faaet Leilighed til at indbringe noget Forslag — jeg veed for øvrigt ikke, om han agter at gjøre det — blev et lignende Forslag indbragt af de ærede Herrer, som have indbragt dette Forslag, og det forekommer mig, at dette netop var at tage Haanden tilbage fra den Haand, Regjeringen havde ubrakt, for at man kunde komme til en Overenskomst. Naar det ærede Medlem fandt for Godt at sige, at han var overbevist om, at den daværende Kultusminister, saafremt han havde ønsket denne Overenskomst udført, godt kunde have ladet Rigsdagen blive sammen nogle Dage længere, end den blev, forekommer det mig ganske forunderligt at sige dette, naar den daværende ærede Kultusminister flere Gange offentlig i denne Sal har erklæret, at Rigsdagens Hjemsendelse var besluttet, før den Forhandling fandt Sted, som nær havde ført til en Overenskomst, og naar der tillige ikke alene var Tale om at faae et Fællesudvalg nedsat, men ogsaa om, at Sagen først skulde til Landstinget til den saafaldte eneste Behandling, og at et Fællesudvalg derefter skulde nedsættes. Det forekommer mig ganske beynnderligt nu at udtale det Modsatte her i Salen. Jeg tror ikke, det vilde finde Billigelse, dersom man udtalte sig saaledes overfor noget andet æret Medlem, og jeg tror, at det ærede Medlem selv — og med Rette — vilde føle sig meget fornærmet, dersom man saaledes drog en offentlig Udtalelse af ham i Tvivl, uden at kunne bevise det Modsatte. Naar det ærede Medlem fremdeles holdt paa Idealer og dablede mig, fordi jeg havde sagt, at man ikke til det Yderste kunde fastholde disse, saafremt man ønskede, at der skulde komme en Overenskomst istand, skal jeg tillade mig at nævne en Mand, der nylig her i Salen med Rette er bleven nævnt som en Stormand, jeg mener afbøde Oberst Eshering. Denne Mand havde tilvisse mange og høie Idealer, men det, der gjorde ham til en Stormand, var vistnok netop det, at han i ethvert givet Diebliff, naar han troede, at der kunde udrettes noget Gavnligt for Fædrelandet, havde Selvfornægtelse nok til ikke at fastholde sine Idealer, men gav Slip paa nogle af dem. Dette tror jeg ogsaa er nødvendigt, og det var det, jeg udtalte i Gaar. Forresten vil jeg ogsaa sige til det ærede